

MAHEPÕLLUMAJANDUSLIK
SEEMNEKASVATUS

SISUKORD

Sissejuhatus.....	3
Sertifitseeritud seemne tootmine ja turustamine	3
Teraviljad	3
Põldhernes ja -uba	4
Õlikultuurid	4
Köögiljad	5
Kõrrelised heintaimed.....	6
Liblikõielised heintaimed	6
Õigusaktid	7
Kontaktid.....	8

Kaastööd Ilmar Tamm, Ingrid Bender, Lea Narits, Rene Aavola, Sirje Tamm, Ülle Tamm

Toimetanud Airi Vetemaa, Merit Mikk

Täname Eve Ader, Kristiina Digryte, Renata Tsaturjan

Fotod Ilmar Tamm, Airi Vetemaa

Kujundanud Hele Hanson-Penu / Triip

Trükitud AS Folger Art

Koostanud Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus

Välja andnud Põllumajandusministeerium 2008

Sissejuhatus

Mahetootmises võib tavaseemet kasutada vaid erandjuhul, siis kui maheseemet turul saada ei ole. Tavaseeme peab olema keemiliselt puhtimata ning selle kasutamiseks peab olema järelevalveasutuse, Taimetoodangu Inspeksiooni (TTI) nõusolek.

Maheseemne kasvatajad ja turustajad saavad info turustatava maheseemne kohta edastada TTI-le, kelle veebilehel <http://www.plant.agri.ee> asub vastav andmebaas. Kui soovitatav seeme on selles andmebaasis olemas, siis peab mahetootja ostma maheseemet.

Maheseemnekasvatust Eestis õiguslikult eraldi ei reguleerita, järgida tuleb üldisi seemnekasvatuse nõudeid. Samuti peab maheseeme olema toodetud mahepõllumajanduse nõuete kohaselt ning mahepõllumajandusele üleminekuaja läbinud maal.

Sertifitseeritud seemne tootmine ja turustamine

Seemnekasvatust reguleerib taimede paljundamise ja sordikaitse seadus. Selle kohaselt võib turustada sordilehte võetud sordi sertifitseeritud seemet. Sordilehte võetakse teravilja-, sööda-, õli-, kiu- ja köögiviljakultuuri ning peedi ja kartuli sort.

Seemne sertifitseerimine on selle põlvnemise, liigi- ja sordiehtsuse, -puhtuse ja kvaliteedi ning taimetervisenõuetele vastavuse kontrollimine ning pakendite sulgemine ja märgistamine rahvusvaheliselt kehtestatud nõuete kohaselt. Sertifitseerimise käigus tehakse põldtunnustamine, proovide analüüsimine ning järelkontrolli põldkatsed. Seemet sertifitseerib sordi omaniku, esindaja või säilitaja taotluse alusel TTI seemnete osakond.

Seemnekasvatuse alustamiseks tuleb sõlmida sordi omaniku või esindajaga seemne paljundamise leping. Seemnete sertifitseerimise taotluse esitab sordi omanik, esindaja või säilitaja 15. maiks TTI-le. Seemne pakendamise tegeleda soovival isikul tuleb taotleda TTI-lt pakendamisluba. Pärast saagi koristamist ja pakendamist tuleb TTI-le esitada taotlus seemneproovi võtmiseks ja etikettide saamiseks. Taotluste vormid, seemetootmisega seotud õigusaktid ja muu vajaliku info leiab TTI veebilehelt <http://www.plant.agri.ee>.

Maheseemnekasvatusega alustades tuleb tutvuda valitud liigi seemne kategooriate ja tootmise nõuetega. Alustada võiks madalama kategooria seemnete tootmisega.

Et saada kvaliteetset seemet, tuleb kinni pidada agrotehnikast. Rajatav seemnepõld tuleb hoida võimalikult umbrohupuhas juba eelkultuuride viljelemisel. Eriti tuleb seda nõuet silmas pidada heinaseemne puhul. Seemnepõllu ääred peavad olema niidetud ning põllul ei tohi esineda eelkultuurist pärit taimi, mille seemet on kasvava liigi ja sordi seemnest raske eraldada. Sertifitseeritav seeme peab olema piisavalt sordiehtne ja puhas. Tootja peab välistama seemne segunemise mistahes viisil naabruses asuvalt põllult pärit seemnega. Seemnepõllul ei tohi esineda tuulekaera. Seemnepõld peaks olema võimalikult vaba taimehaigustest ja kahjuritest. Nõuetele vastava seemnepartii kohta väljastab TTI seemnetunnistuse ja etiketid. Mõnede kultuuride (nt harilik lutsern, tomat, kapsas) sertifitseeritud seemned peavad turustamisel olema varustatud taimepassiga, mida väljastab TTI taimetervise osakond.

Teraviljad

Teraviljaseemne kategooriad: supereliitseeme (SE), eliitseeme (E), esimese põlvkonna sertifitseeritud seeme (C1), teise põlvkonna sertifitseeritud seeme (C2). Hariliku rukki ja maisi puhul: SE, E, C (sertifitseeritud seeme).

Kõrgema kategooria seemneid saab kasutada sama või madalama kategooriaga seemnete tootmiseks. Kategooriate C2 ja C (rukis, mais) seeme on ette nähtud tarbevilja kasvatamiseks, C1 kategooria seemet võib kasutada nii C2 kategooria seemne kui ka tarbevilja tootmiseks.

Supereliit- või eliitseemne tootmisel samal kasvukohal peab sama liigi teise sordi või sama sordi mittesordiehtsa teraviljaseemne või madalama kategooria seemne kasvatamisest olema möödunud vähemalt kaks aastat, sertifitseeritud seemne tootmise korral samal kasvukohal vähemalt üks aasta. Võõrtolmlemise vältimiseks peab talirukki SE ja E kategooria seemnepõllu ja naabruses asuva teise sordi või sama kategooria seemne sordipuhtuse nõuetele mittevastavate taimedega põllu vahel

olema vahemaa vähemalt 300 m, C kategooria puhul vähemalt 250 m.

Seemnepõldudele on kehtestatud teraviljaseemne kvaliteeti vähendavate taimekahjustajate, odra ja kaera lend- ja kõvanõe, odra triiptõve ning tungaltera esinemise piirmäärad. Seemne eri kategooriatele on määratud kvaliteedinõuded minimaalse sordipuhutuse, idanevuse, niiskuse sisalduse, seemne puhutuse ja teiste liikide seemnete esinemise maksimaalse arvu osas.

Suviteraviljadele on parimateks eelviljadeks rühvelkultuurid (kartul, juurvili) ja liblikõielised (ristik, hernes), head on raps ja rüps, sobivad ka taliteraviljad. Taliteraviljad külvatakse enamasti kesale. Kesakultuuridena kasvatatakse sagedamini põldheina, segatist ning varajast kartulit ja otra.

Suviteraviljad on otstarbekas külvata varakult. Optimaalne külviaeg algab tavaliselt aprilli viimasel ja lõpeb mai esimesel dekaadil. Talirukki optimaalne külviaeg on augusti viimasel või septembri esimesel viispäevakul, talinisu külvatakse septembri esimesel dekaadil. Talinisu on külviga hilinemise suhtes vähem tundlik kui rukis. Seemned külvatakse 2–5 cm sügavusele. Maksimaalse terasaagi saab enamasti külvisenormiga 500–600 idanevat tera m²-le.

Pärast külvi on suviteraviljade põlde soovitatav rullida, eriti kui muld on kuiv. See soodustab kapillaarvee tõusu sügavamatest mullakihtidest idanevate seemnete juurde ja parandab seemnete kontakti mullaga. Kergetid muldi on otstarbekas peaaegu alati rullida, keskmise ja raske lõimisega muldade puhul pole see alati vajalik. Taliviljade põlde külvijärgselt tavaliselt ei rullita

Umbrohtusid saab mahetootmises tõrjuda äestamisega. Kõige otstarbekam on seda teha ökoõkkega. Suviteravilju äestatakse vahetult enne tärkamist ja taimede 3–4 lehe kasvufaasis. Äestatakse ka taliteravilja. Seda tehakse kevadel siis, kui muld on tahenenud. Orast äestatakse risti või diagonaalselt külviridadega.

Põldhernes ja -uba

Põldherne seemne kategooriad: supereliitseeme (SE), eliitseeme (E), esimese põlvkonna sertifitseeritud seeme (C1), teise põlvkonna sertifitseeritud

seeme (C2). Põldoa seemne kategooriad: supereliitseeme (SE), eliitseeme (E), sertifitseeritud seeme (C).

Seemne tootmise korral samal kasvukohal peab sama liigi teise sordi või sama sordi madalama kategooria seemne või mittesordiehtsa seemne kasvatamisest olema möödunud vähemalt kaks aastat.

Põldhernes tuleks külvata esimesel võimalusel, 4–5 cm sügavusele. Varajase külvi puhul on herne-mähkuri rüüste oht väiksem. Hernest tuleks külvata kitsarealiselt, sest ta kipub lamanduma. Kitsarealise külvi puhul aga toetavad taimed üksteist ja on võimalik kombiniga koristada. Selleks, et hernetaimed kasvaksid sobiva tihedusega, on soovitatav külvise-norm 100 idanevat seemet m²-le.

Umbrohtude hävitamiseks tuleks äestada kerge öko- või võrkakkega hernetaimede 3–4 pärislehe faasis (taimede pikkus kuni 6 cm). Äkkepiide töösügavus ei tohiks ületada 3 cm. Vajadusel võiks äestada kaks korda: esimene kord risti, teine kord mõne päeva möödudes diagonaalselt külviridadega. Äestada tuleb enne, kui taimede kõitraad on haakunud, muidu vigastatakse taimi. Piisava tihedusega ja umbrohuvabas taimikus ei levi ka taimehaigused. Laikpõletikust (*Ascochyta spp.*) nakatunud seemned tuleb enne seemne sertifitseerimist välja sorteerida.

Põlduba tuleks külvata hernetest 1–2 nädalat hiljem, sest ta on külmaõrnem. Külvisügavus võiks olla 5–7 cm. Sobivaim külvisenorm on 30 idanevat tera m²-le. Külvatakse laiarealiselt. Reavahedest võib äestada juba siis, kui oataimed on tärganud ehk külviread on näha (mitte vigastada hapraid idulehti!). Ridade pealt äestada oa 3–4 pärislehe faasis, äkkepii töösügavus ei tohiks ületada 4 cm. Töökäik diagonaalselt taimeridadega. Närbumistõvest (*Fusarium spp.*) nakatunud taimed tuleks põllult välja korjata.

Õlikultuurid

Rüpsi ja rapsi seemne kategooriad: supereliitseeme (SE), eliitseeme (E) ja sertifitseeritud seeme (C).

Ristõieliste õlikultuuride puhul on külvikorras ajaintervall vähemalt 5 aastat.

Suviraps on mahetootjatele keerukas kultuur, sest ta on atraktiivne paljudele taimehaigustele ja -kahjuritele.

Külvisenormi suurus sõltub sellest, kas on tegemist tava või hübriidsordiga, samuti külviivisist (tavasordil 100, hübriidil 60 tona m^2 -le; laiarealisel külvil on norm väiksem kui kitsarealisel). Külvata tuleks varakult. Mulla pealne kiht peaks olema soojenenud $+5^{\circ}C$ -ni, muidu tärkamine venib. Tärkavaid taimi ohustab maakirp, et maakirbud põldu puhtaks ei sööks, tuleb tabada õige hetk külvamiseks. Kui taimed tärkavad ruttu ja arenevad kiiresti, jõuab taim kasvatada pärislehti kiiremini kui maakirbud neid ära süüa. Umbrohtude hävitamiseks võib suvirapsi äestada kerge äkkega taimede 4 pärislehe faasis (tuleb arvestada, et raps külvatakse 2–3 cm sügavusele). Hiilamardika tõrjeks tuleks luua põllule soodsad tingimused röövtoiduliste putukate (ämblikud, jooksiklased) ning parasitoidide esinemiseks (nt rajada põld loodusliku rohumaa lähedusse).

Taliraps ja -rüps on mahetootjatele lihtsamad kultuurid, nende puhul ei ole kahjurid ja taimehaigused nii tõsiseks probleemiks.

Talirüpsi sobivaim külvisenorm on 4–6 kg/ha (sõltub külviivisist: kitsas- või laiarealine), külvata tuleb õigeaegselt ehk augusti esimese 20 päeva jooksul. Hilinenud külvi puhul jäävad taimed väikesteks ja ei saavuta piisavat talvekindlust ning kevadel on nõrgestatud taimed heaks kasvulavaks taimehaigustele (kuivlaikus ja valgemädanik). Vajadusel võib kevadel põldu äestada (pärast taimede elutegevuse taastumist), kuid hästi rajatud põllul surub kevadel ülikiiresti kasvav rüps umbrohud alla.

Talirapsi puhul võib probleeme tekitada tema eba-piisav talvekindlus. Kui talvitumine hästi ei õnnestu ning taimikusse tekivad tühikud ja tühikutes umbrohud, eriti mitmeaastased, levima hakkavad, on korraliku ja puhta seemne saamine ohus. Sel juhul tuleks põldu mitu korda lühikese ajavahe-miku jooksul äestada, sest raps kasvab kevadel kiiresti ja hilinenud töödega võib vigastada kasvavat õieart. Erinevalt talirüpsist õitseb taliraps siis (mai lõpp), kui hiilamardikad juba tegutsevad. Nii tuleks ka talirapsi põllul soodustada parasitoidide ja röövtoiduliste putukate esinemist.

Et tõkestada taimehaiguste ja -kahjurite levikut, tuleb vältida ristõieliste õlikultuuride suvi- ja talivormide lähestikku (vahemaa alla 200 m) asetsevatel

põldudel kasvatamist. Kvaliteetse seemne saamiseks tuleks taimedele anda lubatud mikroelementide preparaate, eriti olulised on S, B ja Mg.

Köögiviljad

Köögiviljade seemne kategooriad: supereliitseeme (SE), eliitseeme (E), sertifitseeritud seeme (C või Z, toodetud supereliit- või eliitseemnest) ja standardseeme (ST), mis on ette nähtud köögivilja tootmiseks.

Enamik köögiviljakultuuridest on risttolmlevad putukate ja tuule abil. Isetolmlevad on aedhernes, tomat, aeduba ja salat. Sortide segunemise vältimiseks tuleb risttolmlevate kultuuride sordid ja omavahel risttolmlevad kultuurid ruumiliselt isoleerida, st seemnepõllud üksteisest teatavasse kaugusse rajada. Sama kehtib risttolmlevate kultuuride sertifitseeritud ja standardseemne põldude vahel (nt peet 100 m; kapsas, kaalikas, redis 600 m).

Ühel seemnekasvatajal on otstarbekas viljavahelduse mõttes ja sarnaste seemnete segunemise vältimiseks kasvatada bioloogiliselt mittesegunevaid ja mehaaniliselt kergesti eristatavate seemnetega kultuure igast üks sort. Näiteks kapsas, aedhernes, aeduba ja sibul. Kui on võimalus maad tihti vahetada, võib spetsialiseeruda ainult ühele kultuurile.

Köögivilja seemnekasvatuseks on sobivamad viljakad, hea struktuuriga, parasniisked saviliiv või liivsaavi mullad. Paremini sobivad avatud põllud, sest seal on vähem kahjureid ja taimehaigusi. Ka köögiviljade seemnekasvatus nõuab külvikorda, samal põllul kasvatamise intervall peaks olema vähemalt 4–5 aastat.

Mitmeaastaste kultuuride puhul (nt kapsas, porgand) valitakse sügisel terved, sordile omaste tunnustega seemneistikud ja säilitatakse neid jahedas ($+1...+2^{\circ}C$) ja õhurikkas hoidlas või keldris.

Aedherne, aeduba, kapsa ja redise taimed (seemnevarred) on hea panna rõuku järelevalmima või lasta taimedel kuivada õhurikkas varjualuses. Rõugud kaetakse pealt kilega nii, et tuul saaks taimiku kihi vahelt läbi puhuda.

Porgandi, tilli jt taimede õisikud koristatakse siis, kui seemned on läinud pruuniks ja tuuakse seejärel varju alla kuivama. Enne lõplikku koristust tehakse tavaliselt paar valikkoristust. Taimi ja õisikuid koristatakse kuiva ilmaga.

2–3 nädala jooksul järelvalminud taimikut võib peksta kombainiga. Peksmisel vältida seemnete segunemist ja vigastamist. Vigastusi tekib vähem, kui pekstav materjal on parajalt kuiv (otse kuivatist toodud materjal on liiga kuiv).

Pärast peksmist tuleb seemned viia kuivama. Järgneb tuulamine ja sorteerimine. Tuul eraldab seemnetest kerged lisandid ja kõlujad seemned. Sõelu on vaja põhiliselt kaks. Suuremate avadega sõeltest lähevad seemned läbi, sõelale jäävad kõik suuremad lisandid. Peenem sõel eraldab peene lisandi ja liiga peened seemned.

Kõrrelised heintaimed

Kõrreliste heintaimede seemne kategooriad: supereliit- (SE), eliit- (E) ja sertifitseeritud seeme (C); liikidel harilik sörmrohi, mugul-paelrohi ja murunurmi- kas ka tarbeseeme (TS).

Sama liigi teise sordi või sama sordi madalama kategooria seemne või mittesordiehtsa seemne kasvatamisest peab olema möödunud vähemalt 2 aastat. Mitmeaastastel kõrrelistel heintaimedel võib samast taimikust järjestikustel saagiaastatel vastava kategooria ja iga sellele järgneva kategooria seemet toota järjest kuni 3 aastat.

Risttolmleva söödakultuuri puhul on väikseim vahemaa sama liigi teise sordi seemnepõllu või sama sordi seemne sordipuhtuse nõuetele mittevastavate taimede põllu või lähedase liigi soovimatut tollemist põhjustada võiva seemnepõllu vahel järgmine: SE- ja E-seemne põllul suurusega üle 2 ha 200m ja alla 2 ha 100m, C-kategooria seemne põllul suurusega üle 2 ha 100m ja alla 2 ha 50m.

Parimad eelviljad heinaseemnepõllule on sõnnikuga väetatud umbrohupuhtad rühvelkultuurid. Teraviljadest sobib eelviljaks kohe pärast koristust kooritud talivilja põld. Talvekahjustuste vältimiseks peab mullapinda tasandama. Et külv saaks ühtlane, tuleks kõrreliste seeme külvata nii mitme sentimeetri sügavusele, kui on selle 1000 seemne mass grammides. Puhmikuliste kõrreliste seemnepõlde võib külvata nii kitsa- kui laiarealiselt. Võsundiliste liikide seemet kasvatatakse laiareavahelistes vaheltaritatavates külvides. Soovitav on katteviljaalune külv, sest heintaimed võivad puhaskülvides aeglase

algarengu tõttu tugevasti umbrohtuda. Katteviljaks sobivad varakult koristatavad kultuurid: oder, segatis, tervikkoristatav segaviili või talirukis.

Enamiku kõrreliste heintaimede seemnepõllud tuleks rajada teraviljade optimaalsel külviajal, kuid hiljemalt juuni algul. Timutit, aas-rebasesaba ja karjamaa-raiheina võib külvata juuli lõpuni. Toitainetega, eriti lämmastikuga varustamiseks võib timuti, hariliku aruheina, keraheina ja karjamaa-raiheina seemnepõllud külvata segus varajase punase ristikuga. Aasnurmika ja valge ristiku segukülvi kasutatakse 1–2 aastat valge ristiku, seejärel aga aasnurmika seemne tootmiseks.

Laiareavaheliste külvide reavahesid haritakse vaheltarimiskultivaatori või mullafreesiga niipea, kui taimede kasv seda võimaldab. Kõrgemaks kasvanud üheaastaste umbrohtude tõrjeks mõjub hästi taimiku niitmine. Tugevakasvuline, hästi võrsunud ja maapinda kattev taimik surub ka ise umbrohte alla. Külviaasta taimekasvuperioodi lõpuks liiga lopsakaks kasvanud heinaoras tuleb niita ja ära vedada, sellel võib ka ettevaalikult karjatada. Seemnesaagi aastal väetatakse kõrreliste puhaskülvis rajatud seemnepõlde virtsa või vedelsõnnikuga. Ristikuga segus külvatud kõrreliste seemnepõllul vähendatakse kevadist orgaanilise väetise normi. Laiareavahelisi külve rühveldatakse kevadel, kui muld on tahenenud optimaalse murenemisiiskuseni. Vaheltarimine lõpetatakse 2–3 nädalat pärast taimekasvu algust. Põhikultuurist tuleb enne seemne koristamist käsitsi eemaldada raskesti välja sorteeritavate seemnetega teiste kõrreliste ja umbrohtude taimed. Pärast seemne koristust haritakse reavahesid umbrohtude tärkamise korral korduvalt. Oktoobri alguseks kasvanud suurem ädal tuleks niita ja eemaldada.

Liblikõielised heintaimed

Liblikõieliste heintaimede seemne kategooriad: supereliit- (SE), eliit- (E) ja sertifitseeritud seeme (C); lupiini, perekonna hiirehernes ja hariliku lutserni korral esimese põlvkonna sertifitseeritud seeme (C1) ja teise põlvkonna sertifitseeritud seeme (C2); hariliku esparseti ja kroon magusristiku puhul ka tarbeseeme (TS).

Mitmeaastastel libliköielistel heintaimedel võib samast taimikust järjestikustel saagiaastatel vastava kategooria ja iga sellele järgneva kategooria seemet toota järjest kuni 3 aastat.

Eelviljadeks ei soovitata rapsi-rüpsi, sest nende valgemädaniku tekitaja (*Sclerotinia spp.*) tekitab libliköielistel ristikuvähki. Kui ristikuvähk esineb, siis on kasulik künda ristik eelkooriga adraga võimalikult sügavalt sisse ja järgnevatel aastatel künda veidi madalamalt, et hoiduda sisseküntud seenemügarate pinnale toomisest. Järgnevatel aastatel tuleks nendel pindadel suurendada kõrreliste heintaimede või teravilja osakaalu. Ka libliköieliste liiga lühike vaheaeg külvikorras põhjustab ristikuvähi ja teiste taimehaiguste ägenemist.

Punast, valget ja roosat ristikut on otstarbekam kasvatada kitsarealiselt, lutserni aga vahelharimisriistade olemasolul laiarealiselt, kuid nende puudumisel kitsarealiselt külvis väikese külvisenormiga (1,6–2 kg/ha).

Punase ristiku seemnepõllu umbrohtumust ja ka kahjurite esinemist on võimalik oluliselt vähendada eelniitmise, mis peab olema tehtud hiljemalt 10. juunil. Tuleb arvestada, et saagi koristus nihkub eelniitmise tõttu oluliselt hilisemale ajale ning et eelniita saab ainult varajast punast ristikut. Hilisel punasel ristikul seda teha ei tohi, sest temal moodustuvad seemnekandjad talvitunud võrsetest.

Valge ristiku seemnepõldu tuleb kevadel sõltuvalt taimekasvu intensiivsusest 1–2 korda eelniita või karjatada, et tõrjuda umbrohtu, suruda alla ristiku vegetatiivset kasvu ja soodustada seemnekandjate ühtlasemat moodustumist. Eelniitmine peab olema lõpetatud jaanipäevaks, sest muidu valmib seeme liiga hilja.

Mõnel juhul võib ka lutserni seemnepõldu eelniita, kuid see peab olema tehtud hiljemalt mai lõpuks. Sellisel juhul peab arvestama, et seeme valmib septembri lõpus või oktoobris.

Kõigilt libliköieliste seemnepõldudelt tuleb seemnesaagiaastal ohtlikud umbrohud (mis on liigiti erinevad) käsitsi välja võtta ja põllult eemaldada. Hiljem ei ole võimalik ohtlikke umbrohtusid välja sorteerida ja seemet sertifitseerida. Tugeva lopsaka

kasvuga libliköieliste seemnepõllud tuleb üle niita vegetatsiooniperioodi lõpus nii külvi kui ka seemnesaagi aastal.

Õigusaktid

Seemnekasvatust reguleerivad:

- Taimede paljundamise ja sordikaitse seadus;
- Teraviljaseemne kategooriad ning teraviljaseemne tootmise ja turustamise nõuded, põllumajandusministri määrus nr 55, 24.04.2006;
- Söödakultuuride seemnete kategooriad ning söödakultuuride seemne tootmise ja turustamise nõuded, põllumajandusministri määrus nr 56, 24.04.2006;
- Õli- ja kiudtaimede seemnete kategooriad ning õli- ja kiudtaimede seemne tootmise ja turustamise nõuded, põllumajandusministri määrus nr 53, 24.04.2006;
- Kõrgiviljakultuuride seemne kategooriad ning kõrgiviljakultuuride seemne tootmise ja turustamise nõuded, põllumajandusministri määrus nr 60, 5.05.2006;
- Tootmise kohas kontrollitavate ja taimepassiga varustatavate taimede, taimsete saaduste ja muude objektide nimekiri, taimepassile kantavate andmete loetelu ja taimepassi väljastamise ja asendamise kord, põllumajandusministri määrus nr 96, 24.04.2006.

Mahepõllumajandust reguleerivad:

- Euroopa Liidu mahepõllumajanduse määrus (EMÜ) nr 2092/91, 24. juuni 1991, põllumajandustoodete mahepõllundustootmise ning põllumajandustoodete ja toiduainete puhul sellele viitavate märgiste kohta,
- mahepõllumajanduse seadus,
- ning nendega seonduvad õigusaktid.

Õigusaktid vt <http://www.riigieataja.ee>,
<http://eur-lex.europa.eu>

Eesti ja Euroopa Liidu sordilehed leiab TTI veebilehelt <http://www.plant.agri.ee> (Valdkonnad > Sordiosakond > Sordilehed).

Kontaktid

Põllumajandusministeerium Mahepõllumajanduse büroo

Tel: 625 6537

e-post: mahe@agri.ee

www.agri.ee

Taimetoodangu Inspektsioon (TTI) Mahepõllumajanduse osakond

Tel: 671 2660

e-post: plant@plant.agri.ee

www.plant.agri.ee

Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus

Tel: 522 5936

e-post: airi.vetemaa@ceet.ee

Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Tel: 742 2051

e-post: merit@ceet.ee

www.ceet.ee

Jõgeva Sordiaretuse Instituut

Tel: 776 6912

e-post: ilmar.tamm@jpbpi.ee